

В) консультація держав під час запровадження відповідних кримінальних норм у своє законодавство [3, с. 147].

В Україні також активно ведеться боротьба з кіберзлочинністю. Серед загальних суб'єктів реалізації інформаційної функції держави слід виокремити такі, як: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Конституційний Суд України, міністерства, інші центральні і місцеві органи державної виконавчої влади, органи судової влади тощо.

Суб'єктами спеціальної компетенції реалізації інформаційної функції є: Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, Рада Національної безпеки і оборони України, Міністерство інфраструктури України, Служба безпеки України, Державна архівна служба України, Державна служба статистики, Державний комітет телебачення і радіомовлення України тощо [4].

Міністерство внутрішніх справ України також активно залучено до розкриття та розслідування кіберзлочинів. Підрозділи слідства та дзнання на всіх рівнях формують спеціальні підрозділи боротьби з кіберзлочинністю. Складність процесу формування зазначених підрозділів обумовлена мізерною матеріально-технічною базою, складністю специфіки розкриття кіберзлочинів. Окрім іншого, негативний вплив має недостатньо сформоване нормативне регулювання даної сфери.

Таким чином, кіберзлочинність є найважливішою проблемою для законодавця та суспільства загалом. Не можна недооцінювати її суспільну небезпеку. З такими темпами технологічного розвитку, а також переходу життя громадян та процесів держави у віртуальне середовище під загрозою виявляється дедалі більше суспільних відносин. Нові злочини виникають з неймовірною швидкістю: кібершахрайство, тероризм, кібершпигунство, неправомірний доступ до акаунтів у соціальних мережах, транслявання екстремістських ідей, поширення наркотиків та інших психоактивних речовин.

1. Самойленко О. А. Виявлення та розслідування кіберзлочинів : навч.-метод. посібник. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2020. 112 с.

2. Самойленко О. А. Діяльність правоохоронних органів у протидії кіберзлочинності : навч.-метод. посібник. Одеса, 2020. 133 с.

3. Саєнко М. І., Савела Є. А., Тополянський Ю. Ю. Міжнародний досвід протидії кіберзлочинності та кібершахрайству. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2021. Вип. 64. С. 386–391.

4. Золотоверха Д. О. Кіберполіція України як суб'єкт забезпечення інформаційної безпеки України. URL : <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/02c25189-1b98-49b5-91cd-f8795697eb94/content>.

УДК 343.982

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/90-92

Вікторія КРИСЬКО

курсант ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Віталій ТЕЛІЙЧУК

професор кафедри оперативно-розшукової діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ І ТАКТИКИ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАТИВНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ

Важливість організації та тактики проведення оперативно-технічних заходів полягає в тому, що вони дозволяють ефективно боротися зі злочинністю та забезпечують безпеку громадян, крім того, сприяють протидії тероризму та іншим загрозам для національної

безпеки. Чітка організація та вдосконалена тактика дозволяють покращити координацію дій між різними підрозділами, швидко реагувати на події та ефективно вирішувати екстрені ситуації. Такі заходи також допомагають уникнути непередбачуваних наслідків та зменшити загрозу для людського життя та здоров'я.

Оперативно-технічні заходи – це комплекс заходів, спрямованих на збільшення ефективності та результативності діяльності правоохоронних органів за умови дотримання визначених процедур та технічних вимог. Оперативно-технічні заходи є невід'ємною складовою будь-якої системи безпеки та забезпечують ефективний контроль, виявлення та усунення потенційно небезпечних ситуацій. Ці заходи включають в себе широкий спектр дій, спрямованих на забезпечення безпеки об'єктів та осіб. Організація та тактика проведення оперативно-технічних заходів має велике значення для успішного їх виконання.

Оперативно-технічними заходами є сукупність технічних засобів та науково обґрунтованих прийомів, що мають правомірно та професійно використовуватись у процесі оперативно-розшукової діяльності з метою ефективного впливу на об'єкти оперативно-розшукової діяльності [1, с. 76].

Дослідженням правової основи та правового регулювання оперативно-розшукової діяльності та її основної категорії – оперативно-розшукової тактики займалися такі вчені, як: К. Антонов, О. Бандурка, Б. Бараненко, В. Василенчук, В. Глушков, О. Джу́жа, В. Телійчук, І. Богініч, В. Жилін та ін. [2, с. 339].

Існують різноманітні види оперативно-технічних заходів, які використовуються в оперативно-розшуковій діяльності. Один з таких видів – це аудіо- та відеоконтроль особи, що дозволяє в режимі реального часу контролювати та відстежувати події, що відбувались на місці скоєння злочину. Даний оперативно-технічний захід допомагає вчасно реагувати на потенційно небезпечні ситуації та розслідувати кримінальні правопорушення. Ще одним важливим оперативно-технічним заходом є зняття інформації з каналів зв'язку, який полягає у непомітному моніторингу поведінки та дій осіб, які підозрюються у скоєнні злочинів, шляхом використання спеціальних технічних засобів для здійснення контролю за електромагнітними та іншими полями, що виникають під час передачі різних інформаційних даних мережами електрозв'язку, роботі комп'ютерних мереж, а також використання інформаційно-пошукових систем для збору, накопичення, обробки, зберігання, пошуку та поширення інформації.

Із введенням у дію глави 21 Кримінального процесуального кодексу України відбулося перетворення сфери оперативно-технічної діяльності з виключно оперативної на процесуальну. Ці правові зміни, на нашу думку, розширили можливості слідства в застосуванні технічних засобів для отримання доказів злочинної діяльності та трохи спростили процедуру легалізації цих матеріалів у кримінальному процесі. У той же час, процесуальний закон має насамперед гарантувати дотримання правоохоронними органами положень Конституції України щодо захисту прав і свобод людини і громадянина [3, с. 34].

На наш погляд, зазначене привело до перебудови всієї системи протидії злочинності та зміни стратегії ОРД з реактивної на проактивну модель. У той же час, досвід використання КПК та діяльність оперативних підрозділів, відповідно до змін у Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність», визначає необхідність удосконалення нормативного регулювання ОРД на ґрунті подальшого розвитку теорії оперативно-розшукової діяльності як методології формування сучасної правової бази протидії злочинності [2, с. 340].

Сучасні технології та обладнання підрозділів Національної поліції України відіграють важливу роль у проведенні оперативних заходів. Їх використання дозволяє поліцейським, спецслужбам та іншим правоохоронним органам ефективно реагувати на кримінальні правопорушення, забезпечуючи безпеку громадян та суспільства в цілому.

За суб'єктивним складом проведення оперативно-розшукових заходів може виконуватись тільки уповноваженими оперативними підрозділами, а негласні слідчі (розшукові) дії можуть проводити слідчі, прокурори або уповноважені оперативні підрозділи за їх дорученням. За своєю метою оперативно-розшукові заходи спрямовані на виявлення, запобігання та розкриття злочину, тоді як негласні слідчі (розшукові) дії – на розкриття та перевірку інформації, необхідної для розслідування вже скоєного злочину [4, с. 188].

Перед проведенням оперативно-технічного заходу необхідно насамперед забезпечити ретельне планування та координацію усіх аспектів діяльності. Важливо скласти докладний план виконання завдань, визначити необхідні ресурси та контрольні точки. Також важливим є визначення основних цілей і завдань, вибір оптимальних методів та засобів впливу на ситуацію. Кожен повинен знати свої обов'язки та мати чіткі інструкції щодо їх

виконання. Координація дій між всіма учасниками дозволяє успішно виконати поставлені завдання та досягти поставлених цілей. Важливо заздалегідь підготувати усі необхідні матеріали, техніку та засоби зв'язку для ефективного виконання завдань. Слід також мати запасні плани та шляхи вирішення можливих проблем і непередбачених ситуацій.

Тактика проведення оперативно-технічних заходів полягає у швидкості та делікатності виконання завдань. Розвинені спеціальні методи та техніки дозволяють ефективно працювати в умовах стресу та обмеження часу. Важливо дотримуватися плану завдань та реагувати на можливі зміни в ситуації швидко та адекватно.

За змістом ч. 1, 2 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» організація та проведення оперативно-розшукових заходів відбуватимуться у порядку, визначеному Кримінальним процесуальним кодексом України, проте з урахуванням особливостей мети, підстав та суб'єкта їх проведення, визначених Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» [5, с. 123].

Отже, на нашу думку, організація і тактика проведення оперативно-технічних заходів – це складний процес, який вимагає від оперативних працівників весь спектр навичок та знань щодо їх проведення. Чітка система комунікації, правильний вибір методів та стратегій, а також використання сучасного обладнання та технічних засобів дозволяють забезпечити успішний результат та досягнути поставлених цілей. Крім того, у зв'язку з рівнем злочинності та терористичних загроз спеціальне обладнання та технічні засоби стають невід'ємною частиною оперативних заходів. Вони дозволяють правоохоронним органам ефективно боротися зі злочинами, забезпечуючи безпеку та порядок у суспільстві. Тому використання спеціального обладнання та технічних засобів у ході оперативних заходів є важливою складовою при проведенні усіх заходів, що, у свою чергу, забезпечує успішність діяльності правоохоронних органів.

---

1. Шинкаренко І. Р., Шинкаренко І. О., Кириченко О. В. Правові та організаційні основи здійснення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій (структурно-логічні схеми) підрозділами кримінальної поліції : навч. посібник / за ред. І. Р. Шинкаренка. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016. 224 с.

2. Телійчук В. Г. Теоретико-правові та практичні проблеми оперативно-розшукового законодавства. *Наукові пошуки у III тисячолітті: соціальний, правовий, економічний та гуманітарний виміри* : зб. тез II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 7-8 квіт. 2017 р.). Кропивницький, 2017. С. 338–343.

3. Богиніч І. О., Жилін В. В. Окремі питання вдосконалення законодавства, яке регулює діяльність оперативно-технічних підрозділів Служби безпеки України в умовах воєнного стану. *Актуальні питання та перспективи використання оперативно-розшукових засобів у розкритті злочинів в умовах воєнного стану* : матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 30 бер. 2023 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. С. 33–37.

4. Грибовський О. В. Оперативно-розшукові заходи та негласні слідчі (розшукові) дії під час виявлення й фіксації одержання неправомірної вигоди. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 1. С. 180–190.

5. Телійчук В. Г. Кримінально-процесуальний Закон України та актуальні проблеми удосконалення оперативно-розшукового законодавства. *Актуальні правові та гуманітарно-економічні проблеми в період реформування демократичного суспільства* : зб. матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кіровоград, 4 груд. 2015 р.). Кіровоград, 2015. с. 120–124.